

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/130/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624200523
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6624200523.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a sudcov Mgr. Martina Štubniaka (sudca spravodajca) a Mgr. Kataríny Katkovej, v spore žalobcu A. B., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom XXX XX C. D. XX, právne zastúpeného JUDr. Miroslavom Chromým, advokátom, so sídlom SNP 33, 990 01 Veľký Krtíš, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 71 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6.423,72 Eur, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 26C/5/2024-165 zo 16. augusta 2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaná je **p o v i n n á** zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.423,72 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok). Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v celom rozsah (druhý výrok).

2. Súd prvej inštancie v celom rozsahu vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy (škody) spôsobenej mu porušením komunitárneho práva žalovanou Slovenskou republikou, ktorá podľa neho nesprávne implementovala do vnútroštátneho právneho poriadku smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica č. 2003/88/ES“, resp. „Smernica“). V dôsledku toho mu čas výkonu služobnej pohotovosti nebol služobným úradom započítavaný do jeho služobného času hasiča vykonávajúceho štátnu službu na Hasičskej stanici Modrý Kameň a to viedlo k tomu, že fakticky mal v období júna 2021 až decembra 2023 priemerný týždenný služobný (pracovný) čas vyšší než maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín dovolený článkom 6 písm. b) Smernice.

3. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že spor o náhradu škody z dôvodu porušenia únieového práva patrí do právomoci súdu, pretože v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o predmete tohto sporu. Súd prvej inštancie pritom poukázal na čl. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc, ako právnych aktov Európskej únie, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Článok 6 písm. b) smernice

2003/88/ES má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcovi práva, v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. Zodpovednosť členského štátu Európskej únie platí v prípade každého porušenia bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa vnútroštátneho práva povinnosť škodu nahradiť. Z uvedených dôvodov je preto žalovaná Slovenská republika v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. K námietke nedostatku miestnej príslušnosti súd prvej inštancie poukázal na § 19 písm. b) CSP a na to, že zo skutkových tvrdení žalobcu vyplýva, že k zásahu do jeho práv postupom žalovanej došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby príslušníka hasičského a záchranného zboru v mieste vykonávania štátnej služby v územnom obvode Okresného súdu Lučenec.

4. K námietke žalovanej, že na žalobcu ako príslušníka hasičského a záchranného zboru sa smernica 2003/88/ES nevzťahuje, súd prvej inštancie poukázal na jej články 5 a 6 a zhrnul, že smernica upravuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, vzťahuje sa na všetky odvetvia činnosti verejné aj súkromné, pričom štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v štandardnom režime fungovania v rámci plnenia úloh zboru podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“, resp. „ZoHaZZ“) mali zakladať výnimku z pôsobnosti smernice. Služobná činnosť žalobcu teda patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

5. K predpokladom zodpovednosti žalovanej za škodu súd prvej inštancie uviedol, že tieto podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ak ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, pretože sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia výsledku sa ponecháva na členské štáty. Smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom je ponechaná voľba formy a prostriedkov dosiahnutia účelu smernice, tzn., že vnútroštátny zákonodarca musí prijať transponujúci právny akt, ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôbia cieľom ustanoveným v smernici. Smernice nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt. Ustanovenia smernice sú imperatívne, ak sú dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok (rozsudok C-429/09 vo veci Günter Fuß), pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Súd prvej inštancie vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6, písm. b) smernice 2003/88/ES, a to naplnenie podmienok v zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

6. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie konštatoval, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ ide o dostatočne závažné porušenie práva Únie.

7. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Súdny dvor EÚ ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany

členského štátu musí byť adekvátne spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V nadväznosti na to dospel súd prvej inštancie k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice 2003/88/ES mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. OZ, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i. a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (júna 2021 – december 2023). Súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené potom skonštatoval, že žalobcovi v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevyklučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladom a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci bolo podľa súdu prvej inštancie právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas

celého trvania služobného pomeru skracuje čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

8. Na základe toho dospel súd prvej inštancie k záveru, že základ nároku žalobcu je daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vznikutej ujmy. Súd prvej inštancie sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice 2003/88/ES mu vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasl. OZ vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pásov žalobcu za obdobie jún 2021 až december 2023 možno konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročeniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od júna 2021 do decembra 2023 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nespĺnilo funkciu dostatočného zadosťučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vznikutej ujmy. Pokiaľ si žalobca uplatnil svoj nárok za použitia analógie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny (zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry). Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenu za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

9. K námietkam žalovanej voči výške uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy hodnotil jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať na druhej strane likvidačný charakter voči tomu, kto je na zapltenie nemajetkovej ujmy zaviazaný. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalobnom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (výplatné pásky, dochádzkový systém) konkrétne v rozsahu 1.750,77 hodín. Pretože žalovaná nerozporevala doklady predložené žalobcom, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. K námietke žalovanej o nezohľadnení doby PN a doby dovolenky súd prvej inštancie uviedol, že pri výpočte maximálneho týždenného pracovného času sa uvedené nezahŕňa (čl. 16 Smernice). Súd tiež uviedol, že jednak nebolo preukázané, že by v rozhodnom období nedošlo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času a jednak peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Výpočet uvádzaný žalobcom, je preto potrebné posudzovať

z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca na základe tohto výpočtu dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do osobnosti jednotlivca. Skutočnosť, že žalobca založil výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy na danom spôsobe výpočtu, ktorý si sám stanovil neznamená, že v skutočnosti uplatnil mzdový nárok, pretože o uplatnenie mzdového nároku by išlo v prípade, ak by ho odvodzoval z konkrétnych ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., alebo z ustanovení smernice, či iných právnych aktov Únie, podľa ktorých by na takýto mzdový nárok mal právo a práve v takomto prípade by žalovanou stranou musel byť jeho zamestnávateľ a nie štát.

10. Súd prvej inštancie si osvojil spôsob výpočtu náhrady škody ako nemajetkovej ujmy uvedenej žalobcom v žalobe, považoval ho za primeraný aj s poukazom na zásah do jeho rodinného života, jeho súkromia a mal za to, že vypočítaná suma zodpovedá odmene, ktorú by žalobca dosiahol, pokiaľ by sa pohotovosť započítavala do fondu pracovného času. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližším v zmysle ustanovení Zákona o hasičskom a záchranom zbere. Reálne teda vyčíslil sadzbu za služobnú pohotovosť, ktorú v žalovanom období vykonával a ktorá mu nebola vyplatená. Súd prvej inštancie sa s takýmto vyčíslením stotožnil, nakoľko mal za to, že uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva. Jej výpočet je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. Vzniknutú ujmu by vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvaniu podľa názoru súdu za závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste žalobcu v jeho postavení.

11. Žalovanou vznesenú námietku premlčania súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie (jún 2021 až december 2023) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. O rozsahu prekročenia služobného času za mesiac jún 2021 sa žalobca dozvedel po dovŕšení daného mesiaca, t. j. dňom 01. 07. 2021, pričom trojročná premlčacia doba podľa § 101 OZ by mu uplynula dňa 01. 07. 2024, pričom žaloba na súd bola podaná dňa 30. 01. 2024, teda pred uplynutím premlčacej doby, preto nárok žalobcu nebol premlčaný.

12. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia komunitárneho práva nesprávnym prevzatím smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, konkrétne do ZoHaZZ, je daný v celom rozsahu čo do dôvodu a výšky. Pretože žalobca uplatnený nárok v konaní riadne preukázal, súd prvej inštancie žalobe vyhovel v celom rozsahu a o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa zásady pomeru úspechu v súlade s § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP.

13. V zákonnej lehote podala proti rozsudku odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP navrhujúc rozsudok zmeniť, žalobu zamietnuť a priznať jej nárok na plnú náhradu trov konania.

14. V odvolaní namietala, že právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie nepatrí do kompetencie súdu prvej inštancie. Súdu prvej inštancie nebola zverená právomoc na porovnanie súladu, resp. vyslovenie nesúladu zákona č. 315/2001 Z. z. so smernicou č. 2003/88/ES. Takýto záver si okresný súd nemohol osvojiť ani ako otázku predbežnú, pretože dôsledky takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, v ktorom sa posudzuje iba individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva únie Slovenskou republikou, musel by najskôr rozhodnúť, že zákon č. 315/2001 Z. z. nesprávne prebral smernicu 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku, čo nie je v medziach právomocí vnútroštátnych súdov, a to ani pre individuálne posúdenie prípadu.

15. Súd prvej inštancie sa ďalej nestotožnil s jej názorom, že je nevyhnutné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra SR ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie

predpisov v procese preberania a následnej aplikácie smernice. Ak sa žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR nesprávne prebrala smernicu 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., musel práve žalobca preukázať, v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré by mohla vzniknúť škoda. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica 2003/88/ES bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona č. 315/2001 Z. z. v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) smernice 2003/88/ES. Skutočnosť namietaná žalobcom v žalobe, t. j. že zákon č. 315/2001 Z. z. výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín, neznamená, že by smernica 2003/88/ES bola do zákona č. 315/2001 Z. z. prebratá nesprávne, aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala. Nebolo povinnosťou skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice 2003/88/ES do textu zákona č. 315/2001 Z. z. aj vzhľadom na priamy účinok smernice. Inak povedané, žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou 2003/88/ES. Smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale jej konkrétne použitie (t. j. aplikácia) môže byť v konkrétnom prípade v rozpore s cieľom a obsahom smernice. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody, preto je nevyhnutné, aby sa prebratie a aplikácia smernice rozlišovali, nakoľko aj nesprávne prebratá smernica môže byť u rôznych adresátov aplikovaná správne a naopak. Súd prvej inštancie opomenul, že Slovenská republika pri preberaní smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto súdnom konaní, navyše ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom mzdový nárok „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalobca namietal nesprávne prebratie smernice 2003/88/ES, nie však jej aplikáciu v jeho individuálnom prípade. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa.

16. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu. Z článku 1 ods. 2 smernice 2003/88/ES vyplýva vecná pôsobnosť smernice 2003/88/ES, ktorá definuje okruh vzťahov, na ktorá sa má smernica 2003/88/ES aplikovať. Otázka osobnej pôsobnosti, t. j. určenia jednotlivých odvetví činnosti, na ktoré sa má smernica 2003/88/ES vzťahovať, je upravená v čl. 1 ods. 3, čl. 1 ods. 4 smernice 2003/88/ES. Rozsah pôsobnosti smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť) možno subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifickú štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Hasičský a záchranný zbor resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarom, aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa smernica 89/391/EHS nevzťahuje. Čl. 2 smernice len príkladom vymenováva „určité osobitné činnosti verejných služieb“, preto ak príslušníci Hasičského a záchranného zboru nie sú taxatívne vymenovaní, neznamená to, že aplikácia ustanovení smernice je aj v tejto oblasti automatická. Rozhodnutie vo veci „V-429/09 G. Fussa“ sa navyše týka „mestského hasiča“ - zamestnanca Stadt Halle, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zariadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike, ktorého zriaďovateľom je štát (nie obec) a sú im poskytnuté rôzne osobitné výhody od „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov policajného

zboru. Pretože smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Čl. 6 smernice 2003/88/ES je spomenutý v článku 17 ods. 1 smernice, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia (ako to je v tomto prípade), keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

17. V ďalšom žalovaná poukázala na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie, kedy podľa nej žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu,“ ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca. V čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť,“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa, tzn. žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Podľa zásady, ktorá je spoločná právnym systémom členských štátov, musí totiž poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky Mulder a i /Rada a komisia, C-104/89 a C-37/90). Čo sa týka posúdenia, či (a v akej miere) došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, bolo by potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých žalobca reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi, teda v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v rozsudku nezoberal. Žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy. Dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti, a teda na začiatku konania. Žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená. Predmet sporu musí byť dostatočne určitý, nárok dôkladne odôvodnený a argumentácia žalobcu presvedčivá, aby tak v zmysle rovnosti sporových strán bolo možné uplatniť prostriedky procesnej obrany už v rámci konania pred súdom prvej inštancie, nie až ako reakciu na rozsudok v zmysle odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu. Žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu,“ ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný.

18. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznanú žalobcovi označila žalovaná za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Žalobca v konaní

nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku prvoinštančným súdom priznanej sumy. Zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti, pričom sa žalobca žalobou nedomáhal, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. V konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu podanej žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom (nedostatočnom) finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len (sekundárneho) finančného plnenia od Slovenskej republiky. Otáznym zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou. V zmysle zásady kontradiktórnosti je však povinnosťou žalobcu preukázať vznik ako aj intenzitu zásahu do jeho osobnostných práv, ak takýto zásah na strane žalobcu existuje, čo riadne preukázané nebolo. Ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 OZ, čo žalobca vo svojej žalobe nežiada, ale naopak sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia, bez toho aby bol tento údajný protiprávny stav do budúca napravený. Aj z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, ktorá má byť kompenzovaná v peniazoch. Vzhľadom na uvedené sú úvahy súdu prvej inštancie o porušení práva žalobcu na primeraný odpočinok a z toho vyplývajúceho zásahu do jeho osobnostných práv celkom bezpredmetné, nakoľko žalobca podanou žalobou nechce dosiahnuť zlepšenia, či úpravy svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Ak by súd predsa len dospel k záveru, že smernica bola uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy (keď žalobca nepreukázal, že by ujma bola dostatočne závažná), čo je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby.

19. Žalobca sa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie navrhujúc ho potvrdiť a priznať mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie žalovanej označil za nedôvodné, súd prvej inštancie správne zohľadnil skutkovú aj právnu stránku veci.

20. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1 a 2 CSP a § 379 CSP, bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP (a contrario) s použitím § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

21. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

22. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovanej ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Okresný súd dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu; tento zistil úplne a správne. Odvolací súd sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré je podrobné a presvedčivé, v celom rozsahu stotožňuje a navyiac dopĺňa ďalšie skutočnosti podporujúce správnosť napadnutého rozsudku:

23. Predmetom sporu bolo zaplatenie sumy 6.423,72 Eur z titulu náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme spôsobenej žalobcovi za porušenie jeho práva na maximálny týždenný pracovný čas s poukazom na čl. 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorý nebol dostatočne prebratý do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere v znení neskorších právnych predpisov. Žalobca nemajetkovú ujmu

vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej povinnosti za obdobie od júna 2021 do decembra 2023, t. j. 1.750,77 hod. služobnej pohotovosti, nezapočítanej do pracovného času. Jeho priemerný pracovný čas za dané obdobie presiahol maximálny týždenný pracovný čas povolený čl. 6 písm. b) Smernice.

24. Ust. § 3 CSP vymedzuje právomoc civilných súdov metódou konkrétneho výpočtu právnych vzťahov, o ktorých súdy konajú a rozhodujú. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Zisťovanie danosti právomoci civilných súdov sa spravuje zásadou, že to, či právny vzťah a jeho riešenie patrí do ich právomoci alebo nie, je závislé od jeho obsahu a nie iba od jeho úpravy konkrétnym právnym odvetvím hmotného (najčastejšie) súkromného práva. Právomoc je jednou z procesných podmienok. Splnenie tejto procesnej podmienky súd skúma z úradnej povinnosti (ex offa) v každom štádiu konania a na každej inštancii. Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania. Ak súd zistí nedostatok právomoci, musí tiež zisťovať existenciu iného príslušného orgánu, ktorý má právomoc vo veci konať a ktorému je súd povinný vec po zastavení konania postúpiť (§ 10 ods. 1 CSP). Ak takýto štátny orgán neexistuje, súkromnoprávny spor resp. iná súkromnoprávna vec patrí do právomoci súdu.

25. Keďže v posudzovanom spore sa medzi žalobcom a žalovanou jedná o súkromnoprávny spor týkajúci sa žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody porušením únieového práva, súd prvej inštancie mal v zmysle ustanovenia § 3 CSP právomoc spor medzi žalobcom a žalovanou prejednať a rozhodnúť.

26. Pokiaľ sa týka odvolacej námietky žalovanej ohľadne pasívnej vecnej legitímácie, odvolací súd poukazuje na to, že v civilnom sporovom konaní musíme rozlišovať procesnú legitímáciu a vecnú legitímáciu. Procesnou legitímáciou rozumieme oprávnenie byť stranou v spore. Vecnou legitímáciou rozumieme z hmotného práva vyplývajúci stav svedčiaci o tom, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Či je strana vecne legitímovaná, buď aktívne (na strane žalobcu) alebo pasívne (na strane žalovaného), ukáže sa v konečnom vecnom súdnom rozhodnutí. Nedostatok vecnej legitímácie teda znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré išlo v konkrétnom konaní. Vecná legitímácia má význam v každom sporovom konaní. Nedostatok vecnej legitímácie teda znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré išlo v konaní. Preskúmvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamieta.

27. Odvolací súd konštatuje, že žalobca správne v žalobe označil žalovanú, ktorá je pasívne vecne legitímovaná v spore, keďže predmetom sporu je náhrada škody (spočívajúcej v nemajetkovej ujme) voči štátu, ktorá vznikla žalobcovi (jednotlivcovi) v súvislosti s nedostatočnou transpozíciou smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z..

28. Odvolací súd poukazuje na to, že smernice sú súčasťou sekundárneho práva Európskej únie. Podľa článku 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZEÚ“) „je smernica záväzná pre každý štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.“ Smernica nemá všeobecnú záväznosť (ako nariadenie), pretože je adresovaná iba členským štátom Európskej únie (ďalej len „členský štát“) a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecne záväzného predpisu a s presnosťou a s jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty (Komisia p. Poľsku, C-475/07, 12. 02. 2009, bod 49; Komisia p. Luxembursku, C-57/07, 06. 12. 2007, Zb. s. I-183, bod 10; Komisia p. Španielsku, C-132/04, 12. 01. 2006, Zb. s. I-3). Zároveň členské štáty majú povinnosť transponovať (prebrať) smernicu do svojho vnútroštátneho právneho poriadku v predpísanej transpozíčnej lehote.

29. Slovenská republika môže prebrať smernicu Únie iba prostredníctvom všeobecne záväzného predpisu. Transpozícia smerníc do slovenského právneho riadku prebieha prostredníctvom zákonov

Národnej rady SR alebo prostredníctvom aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky. Za nesprávny úradný postup sa ale nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky (§ 9 zákona č. 514/2003 Z. z.).

30. Súdny dvor po prvýkrát rozhodoval o zodpovednosti štátu za porušenie únieového práva v súvislosti s opomenutím transpozície smernice (C-6 a 9/90, Francovich a Bonifaci, 19. 11. 1991, Zb. s. I-5357, bod 46). Zodpovednosť členského štátu môže však vyplývať aj z iných druhov porušenia únieového práva, ako je porušenie povinností súvisiacich s transpozíciou smernice, napríklad: aplikácia ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku odporujúceho únieovému právu (C-46 a 48/93, Factortame a Brasserie du pecheur, 05. 03.1996, Zb. s. I-1029, body 14, 15 a nasl.).

31. V rozsudku vo veci C-429/09 Günter Fuß proti Stadt Halle zo dňa 25. 11. 2010, v bodoch 45, 46 Súdny dvor EÚ uviedol: „Treba však pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou zmlúv, na ktorých je Únia založená (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, Zb. s. I-5357, bod 35; z 5. marca 1996, Brasserie du pécheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 31, ako aj z 26. januára 2010, Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, Zb. s. I-635, bod 29). Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť (pozri v tomto zmysle rozsudky Brasserie du pécheur a Factortame, už citovaný, bod 32; z 1. júna 1999, Konle, -302/97, Zb. I-3099, bod 62; zo 4. júla 2000, Haim, C-424/97, Zb. s. I-5123, bod 27, a z 30. septembra 2003, Kobler, C-224/01, Zb. s. I-10239, bod 31).“

32. Keďže žalobca (fyzická osoba) sa žalobou domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z titulu porušenia únieového práva členským štátom EÚ (Slovenskou republikou), žalovaná Slovenská republika, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, a to Ministerstvo vnútra SR, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR, disponuje pasívnou vecnou legitimitáciou.

33. K odvolacej námietke žalovanej spočívajúcej v tom, že smernica 2003/88/ES sa na daný prípad (na žalobcu - hasiča) neaplikuje, odvolací súd uvádza, že výklad jej pôsobnosti žalovanou je nesprávny, keď čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES odkazuje na pozitívne vymedzenie čl. 2 smernice 89/392/EHS a negatívne vymedzenie upravuje výslovne: „Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.“

34. Odvolací súd poukazuje na to, že predmetné výkladové otázky s jednoznačným záverom vyriešil Súdny dvor EÚ. Z Rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/09 Günter Fuß proti Stadt Halle zo dňa 25. 11. 2010, bodu 33, 38 vyplýva: „Na úvod treba pripomenúť, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, Zb. s. I-8835, body 98 a 100, ako aj Fuß, už citovaný, body 33 až 35 a 38).“

„Za týchto podmienok má pracovník, ako je G.Fuß, ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia (rozsudok Fuß, už citovaný, bod 60).“

35. V rozsudku Súdny dvor EÚ vo veci C-518/15 Ville de Nivelles proti Rudymu Matzakovi zo dňa 21. 02. 2018, v bode 27 uviedol: „Po druhé Súdny dvor rozhodol, že smernica 2003/88 sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti žiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za

obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie (uznesenie zo 14. júla 2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, C-52/04, EU:C:2005:467, bod 52).“

36. V zmysle vyššie citovaných súdnych rozhodnutí Súdny dvor EÚ rozhodol, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam vlastný právu Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Vzhľadom na uvedené sú irelevantné námietky žalovanej o tom, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na postavenie žalobcu ako príslušníka hasičského zboru, a bez právneho významu je aj fakt, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny.

37. Odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ ide o uvedené judikatúrne závery Súdneho dvora EÚ, je nesporné, že tieto sú v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie záväzným výkladovým rámcom a prameňom pre výklad a aplikáciu noriem únieového práva vo všetkých členských štátoch EÚ, s retrospektívnym účinkom (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/94 Richardson) s tým, že výklad únieového práva poníma záväznosť nielen s účinkami per partes, ale s ohľadom na jednotu systému EÚ (na účely používania únieového práva), má aj všeobecnú záväznosť.

38. Súdny dvor EÚ totiž zabezpečuje nielen jednotný výklad a používanie zakladajúcich zmlúv, ako prameňov únieového práva, ale odvodzuje z nich aj nové pravidlá prostredníctvom výkladu existujúcich prameňov práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti. Prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora EÚ nevyhnutne dochádza „k skrytej“ normotvorbe prostredníctvom súdneho orgánu, navonok prezentovanej ako výklad prameňov práva a vypĺňanie medzier v práve. Úloha Súdneho dvora EÚ ako neformálneho normotvorcu je všeobecne akceptovaná s tým, že rozhodnutiam Súdneho dvora EÚ sa bez akýchkoľvek výhrad priznáva všeobecná precedenčná záväznosť. Požiadavka jednotnej aplikácie a interpretácie únieového práva vo vnútri EÚ znamená, že význam pojmov únieového právneho poriadku nemôže byť v jednotlivých členských štátoch rôzny, ale musí spočívať na objektívnych kritériách definovaných únieovým právom (Jordens-Vosters, 69/79, 10. 1. 1980 s. 75, bod 6), pričom aplikácia, účinnosť a záväznosť únieového práva nemôže byť v jednotlivých štátoch rozdielna (Zerbone, 94/77, 31. 1. 1978, Zb. s. 99, body 25 a 26).

39. Odvolací súd zdôrazňuje, že vnútroštátny súd je všeobecným súdom aplikácie únieového práva, pretože je povinný v rámci svojich právomocí zabezpečiť úplný účinok únieových právnych noriem a chrániť práva, ktoré tieto normy priznávajú jednotlivcom (Frankovich a Bonifaci, C-6 a 9/90, 19. 11. 1991, Zb. s. I-5357, bod 32; Factortame, C-213/89, 19. 6. 1990, Zb. s. I-2433, bod 19). Je povinný zabezpečiť právnym subjektom právnu ochranu najmä vtedy, ak to vyplýva z priamo účinných ustanovení, ale aj prostredníctvom využitia nepriameho účinku práva EÚ tak, že bude vykladať všetky procesné ustanovenia eurokonformným spôsobom tak, aby ich aplikácia prispela k realizácii požiadavky na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany práv, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplávajú z únieového právneho poriadku (Kronberger, T-18/07, Úz. 21. 5. 2008, Zb. s. UU-77, bod 49; Unibet, C-432/05, 13. 3. 2007, Zb. s. I-2271, bod 44). Vnútroštátny súd je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ tak, aby ich následná aplikácia prispela k vykonaniu únieového práva (Lucchini, C-119/05, 18. 7. 2007, Zb. s. I-6199, body 60 a 61).

40. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie správne skúmal, či sú splnené podmienky na vznik zodpovednosti štátu za škodu vzniknutú porušením únieového práva. Tieto podmienky nie sú upravené právom EÚ, ale boli sformulované judikatúrou Súdneho dvora EÚ (viď rozsudky v spojených veciach C-6/90 a C-9/90 Francovich, v spojených veciach C-46/93 a C-48/93 Factortame a Brasserie du pecheur). Z uvedenej judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že podmienkami

na vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ sú: 1/ protiprávnosť konania/opomenutia, 2/ spočívajúca v porušení normy EÚ, ktorá priznáva práva pre fyzické alebo právnické osoby alebo zakladá povinnosti pre členský štát, 3/ porušenie je dostatočne závažné, 4/ medzi porušením únieového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje priama príčinná súvislosť (kauzálny nexus), 5/ škoda naozaj vznikla.

41. Odvolací súd uvádza, že zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov v § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4, bodu 6 (aktuálne prílohy č. 4, bodu 5 - poznámka odvolacieho súdu) zákona č. 315/2001 Z. z. do jeho znenia bola prebratá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

42. Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava je v súlade s právom Únie. Problém je ale vo výklade pojmu „pracovný čas“, keďže z ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tom spočíva rozpor s právom Únie.

43. Súdny dvor EÚ opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici 2003/88/ES je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1, 2 smernice 2003/88/ES vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“.

44. Súdny dvor EÚ v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles proti Rudymu Matzakovi uviedol: „Článok 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice vrátane jej článku 2, ktorý definuje okrem iného pojmy „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Článok 15 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali menej reštriktívnu definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v článku 2 tejto smernice.“

45. Súdny dvor EÚ tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (napr. bod 95 C-397/01 Pfeiffer) a konštatoval, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle smernice 93/104 nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonala v priebehu tejto pracovnej pohotovosti (bod 27 C-437/05 Vorel).

46. Ako už bolo uvedené, osobitne v prípade hasičov Súdny dvor EÚ túto otázku riešil v rozhodnutí C-429/09 G. Fuß, keď zdôraznil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES.

47. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania (listinnými dôkazmi predloženými žalobcom, ktoré žalovaná nerozporovala) zistil, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a nariadenej služobnej pohotovosti pracoval nad rámec 48 hodinového pracovného týždňa určeného čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES.

48. Ak žalovaná tvrdila, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, je nutné poukázať na ustálenú judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá a ani z predpisov únieového práva nevyvodzuje. Aj keď Súdny dvor EÚ rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude

musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 Mulder, C-46/93 a 48/93 Brasserie du pêcheur Factortame), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 Danske Slagterier, bod 62).

49. Súdny dvor EÚ vo veci C-429/09 Fuß dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody, najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 Fuß). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovanou pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem únieového práva,“ by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únieového práva (bod 83-86 C-429/09 Fuß).

50. Podľa názoru odvolacieho súdu vnútroštátna právna úprava v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. v dôsledku nedostatočného transponovania smernice 2003/88/ES umožnila zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť žalobcovi služobný čas tak, že tento presiahol maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, v dôsledku čoho žalobca v rozhodnom období vykonával prácu nad čas povolený právom Únie, kedy sa vyžadovalo, aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, pričom došlo k zásahu do práva žalobcu na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemohol venovať rodine v rozsahu, v akom by chcel, ale najmä nemohol so svojim časom voľne nakladať, nemohol sa venovať svojim záľubám. Pre nedostatok času nemohol ani odychovať, hoci relax je vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Právo na odpočinok bolo u žalobcu permanentne niekoľko rokov porušované, napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Odvolací súd v tomto smere v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

51. Pokiaľ žalovaná namietala výšku priznanej nemajetkovej ujmy, odvolací súd túto námietku nepovažoval za dôvodnú a v plnom rozsahu sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žalobca nemajetkovú ujmu vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej povinnosti za obdobie od júna 2021 do decembra 2023 a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou žalobcu v spojení s listinnými dôkazmi, ktoré má žalobca k dispozícii od svojho zamestnávateľa preukázal, že jeho priemerný pracovný čas za dané obdobie presiahol 48 hodín týždenne, za dané obdobie odpracoval 1750,77 hodín služobnej pohotovosti, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín mu nebola započítaná do pracovného času. Pri rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza žalobca o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času, nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne. Výšku nemajetkovej ujmy žalobca neodvodzoval od počtu hodín, ktoré prekročili maximálny limit 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu, ale od počtu hodín, ktoré žalobcovi napriek tomu, že tieto hodiny v rámci služobnej pohotovosti bol prítomný na pracovisku neboli započítané do fondu pracovného času.

52. Súd je pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy viazaný v tom smere, že má posúdiť primeranosť výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii Smernice 2003/88/ES žalobca utrpel, pričom spôsob určenia ako aj posudzovanie výšky nároku z titulu náhrady nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu. Súd musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená

a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa v zmysle judikatúry Súdneho dvora považuje za závažný zásah do práv jednotlivca, keď ide o nezvratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času, ktorý žalobca (berúc do úvahy náplň jeho zamestnania) potrebuje na regeneráciu pracovných síl, by samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením. Z týchto dôvodov je preto dôvodné poskytnúť žalobcovi primeranú finančnú náhradu.

53. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o preukázaní majetkovej ujmy a priznanej výšky náhrady. V plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Úvaha súdu prvej inštancie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v tom smere, že výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od výšky počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nebola započítaná do pracovnej doby, je v zásade legitímna. Odvolací súd udáva, že má vedomosť o rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie, ako aj súdov odvolacích, pričom táto rozhodovacia činnosť v jednotlivých prípadoch (obdobných ako prípad v tejto veci) je rozličná, keď niektoré rozhodnutia, či už prvoinstančných, resp. odvolacích súdov sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je odvodzovaná od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času za situácie, že zároveň nebol rešpektovaný článok 6 písm. b/ Smernice č. 2003/88/ES (ako v tejto veci); niektoré súdy pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bolo v rozhodnom období nad rozsahom 48 hodín; niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. Odvolací súd teda uzatvára, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žalobcom uplatnenom nároku, ktorým sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na charakter a trvanie zásahu, ktorým zásahom boli porušené aj osobnostné práva na súkromie a rodinný život garantované článkom 19 ods. 2 Ústavy SR, ako aj článku 36 ods. 1 písm. c/, d/, e/ Ústavy SR, podľa ktorého zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c/), najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d/), primeraný odpočinok po práci (písm. e/). Odvolací súd uvádza, že je potrebné prihliadnuť na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, pričom žalobca plní v spoločnosti zodpovedné úlohy, ktoré od neho vyžadujú plné nasadenie. O to viac je dôležité, aby mal možnosť po práci si aj odpočinúť a venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. vykonávaniu aktivít podľa vlastného uváženia, pričom takýto odpočinok nemôže dosiahnuť v prípade nariadenej pracovnej pohotovosti, počas ktorej je povinný zdržiavať sa na pracovisku.

54. Okresný súd správne prihliadol na okolnosti, za ktorých k vzniku ujmy došlo (nesprávna transpozícia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.), na následky, ktoré žalobcovi vznikli (zásah do súkromného života žalobcu, strata práva na odpočinok); zohľadnil aj žalobcom predložený výpočet, na základe ktorého dospel k výške žalovanej sume; uplatnený nárok považoval za primeraný. Odvolací súd považuje uplatnený nárok za primeraný, a to s ohľadom aj na rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných veciach, pričom ide napr. o rozhodnutia: Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/36/2022 (priznaná suma 6.167,21 Eur), sp. zn. 16Co/46/2022 (priznaná suma 5.520,77 Eur), sp. zn. 11Co/66/2022 (priznaná suma 5.279,95 Eur), sp. zn. 11Co/78/2023 (priznaná suma 6.435,23 Eur), sp. zn. 14Co/88/2023 (priznaná suma 6.265,33 Eur), sp. zn. 13Co/61/2023 (priznaná suma 5.543,76 Eur), sp. zn. 17Co/59/2022 (priznaná suma 3.879,45 Eur), sp. zn. 14Co/34/2022 (priznaná suma 4.196,09 Eur), sp. zn. 17Co/16/2022 (priznaná suma 5.160,35 Eur), sp. zn. 17Co/47/2022 (priznaná suma 3.758,36 Eur), sp. zn. 16Co/26/2022 (priznaná suma 4.335,71 Eur), sp. zn. 16Co/11/2022 (priznaná suma 4.965,- Eur), sp. zn. 16Co/36/2022 (priznaná suma 4.629,59 Eur), sp. zn. 16Co/53/2022 (priznaná suma 4.169,77 Eur), sp. zn. 11Co/48/2022 (priznaná suma 5.642,41 Eur), 11Co/53/2022 (priznaná suma 6.404,56 Eur), sp. zn. 17Co/141/2023 (priznaná suma 4.981,06 Eur) a iné.

55. Odvolací súd poukazujúc na vyššie uvedené dôvody, odvolacie námietky žalovanej nepovažoval za dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. V odvolacom konaní neboli zistené nesprávne skutkové zistenia súdom prvej inštancie z vykonaných dôkazov pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok.

56. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj v časti trov konania pri správnej aplikácii § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobca bol v konaní plne úspešný, súd prvej inštancie správne uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom výška týchto trov bude určená osobitným uznesením súdu prvej inštancie postupom v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

57. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní žalovaná nebola úspešná, celý procesný úspech tak prináleží žalobcovi. Odvolací súd preto uložil žalovanej ako procesne neúspešnej strane sporu povinnosť nahradiť žalobcovi trovy vzniknuté v súvislosti s odvolacím konaním v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške trov.

58. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.